

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin perussopimuksen muutoksen hyväksyminen

714/00.03.01/2020

Kaupunginhallitus 09.11.2020 § 330

Perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen ja ylilääkäri Kristian Kallio:

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on lähettänyt kaikille jäsenkunnilleen kirjeen, jossa kuntayhtymän jäsenkuntia pyydetään valtuustoissaan käsittelemään VSSH:n hallituksen 3.3.2020 esityksen mukaisesti sairaanhoitopiirin perussopimuksen muutos. Sote- ja maakuntauudistuksen siirryttyä on tarpeen tehdä kuntayhtymän perussopimukseen kuntalain edellyttämät teknisluontoiset vähimmäismuutokset

Muutosten sisällöt on käsitelty kuntajohtajakokouksessa 17.3.2020.

Perussopimuksen sisältövaatimukseen (56 §) on tehty vähäisiä muutoksia, jotka on merkitty seuraavassa lihavoidulla tekstillä. Perussopimuksessa on mainittava kuntayhtymän nimi, kotipaikka, jäsenkunnat ja tehtävät. Perussopimuksessa on sovittava myös

- 1) kuntayhtymän nimestä, kotipaikasta ja jäsenkunnista;
- 2) kuntayhtymän tehtävistä sekä **tarvittaessa 8 §:ssä tarkoitetun järjestämisvastuun siirtymisestä;**
- 3) yhtymäkokousedustajien tai yhtymävaltuuston taikka muun ylintä päätösvaltaa käyttävän toimielimen jäsenten lukumäärästä ja äänivallan perusteista;
- 4) kuntayhtymän muista toimielimistä sekä niiden tehtävistä, päätösvallista ja koollekutsumisesta;
- 5) siitä, mikä kuntayhtymän toimielin valvoo kuntayhtymän etua, edustaa kuntayhtymää ja tekee sen puolesta sopimukset, sekä siitä, millä tavoin oikeudesta kuntayhtymän nimen kirjoittamiseen päätetään;
- 6) jäsenkuntien osuudesta kuntayhtymän varoihin ja vastuusta sen veloista sekä muista kuntayhtymän taloutta koskevista asioista;
- 7) kuntayhtymän hallinnon ja talouden tarkastuksesta;
- 8) kuntayhtymästä eroavan jäsenkunnan ja toimintaa jatkavien jäsenkuntien asemasta;
- 9) kuntayhtymän purkamisesta ja loppuselvityksen suorittamisesta;
- 10) menettelystä, jolla kuntayhtymän alijäämä katetaan tilanteessa,**

jossa jäsenkunnat eivät ole hyväksyneet 119 §:n 2 momentissa tarkoitettua sopimusta kuntayhtymän talouden tasapainottamisesta;

11) talouden ja toiminnan seurantajärjestelmästä ja raportoinnista jäsenkunnille.

Tehtävät:

Perussopimuksessa tulee kuntalain 56 §:n mukaan sopia kuntayhtymän tehtävistä sekä tarvittaessa 8 §:ssä tarkoitetun järjestämisvastuun siirtymisestä. Kunta voi sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Tältä osin järjestämisvastuun siirtymisestä tulee ottaa mai- ninta perussopimukseen. Lakisääteisessä yhteistoiminnassa järjestä- misvastuu on suoraan lain nojalla kunnan puolesta toisella kunnalla tai kunta- yhtymällä.

Muutosesitykset:

2 §:n 1 momentti (lisäys nykyiseen muotoiluun lihavoidulla tekstillä): Kuntayhtymän tehtävänä on järjestää alueellaan jä- senkuntien puolesta laissa säädetty erikoissairaan- hoito.**Lakisääteisten tehtäviensä lisäksi kuntayhtymän tehtävänä on järjestää laissa säädetty sosiaali- ja tervey- denhuollon palvelut jäsenkuntiensa puolesta siltä osin, kuin kunnat ovat siirtäneet tehtävät kuntayhtymän hoi- dettavaksi.** Kuntayhtymän tehtävänä on myös järjestää alu- eellaan jäsenkuntien osoittamassa laajuudessa laissa säädet- ty kehitysvammaisten erityishuolto. Kuntayhtymän tehtävänä on lisäksi omalta osaltaan edistää terveyttä, toimintakykyä ja sosiaalista turvallisuutta alueellaan. Kuntayhtymä voi valtuus- ton päätöksellä ottaa hoitaakseen muita sosiaali- ja tervey- denhuollon tehtäviä.

Talouden ja toiminnan seurantajärjestelmä sekä raportointi jäsenkunnille:

Kuntalain 56 §:n mukaan perussopimuksessa tulee sopia talouden ja toiminnan seurantajärjestelmästä ja raportoinnista jäsenkunnille. Toimiva seurantajärjestelmä on oleellinen, koska kunta vastaa tehtävien rahoituk- sesta, vaikka järjestämisvastuu (kuntalain 8 §) on siirretty kuntayhtymälle. Uuden kuntalain myötä myös kuntayhtymillä on alijäämien kattamisvelvol- li- suus ja ne ovat arviointimenettelyn piirissä (kuntalain 119 §).

Seurannan kehittäminen on tarpeen, jotta kuntayhtymien arviointime- net- telylle muodostuu riittävä tietopohja, joka kattaisi vertailukelpoisesti kunta- yhtymien talouden lisäksi myös toiminnan. Seurantamenettely tukee jäsen- kuntien valtuustojen strategista johtamista ja tarkastuslautakuntien työtä sekä antaa asukkaiden osallistumismahdollisuuksille entistä paremmat edellytykset.

Seurantamenettelyn osalta ei ole tarkoituksenmukaista kuvata yksityiskoh- taisesti seurattavia mittareita perussopimuksen tasolla, koska tarpeet seu- rattavan tiedon osalta voivat oletettavasti vaihdella jopa vuosittain. Käytän-

nössä seurantajärjestelmästä ja sen mahdollisista tarkistuksista tullaan sopimaan kuntaneuvottelujen yhteydessä.

Muutosesitys:

Luku 5, 25a § (uusi pykälä):

Talouden ja toiminnan seurantajärjestelmä sekä raportointi jäsenkunnille.

Kuntayhtymällä on talouden ja toiminnan ajantasainen seurantajärjestelmä, jolla todennetaan asetettujen tavoitteiden saavuttaminen tai niistä poikkeaminen. Seurattavista mittareista ja kriteereistä sovitaan erikseen kuntayhtymän ja sen jäsenkuntien välillä. Mittarit ja kriteerit ovat samat kaikille jäsenkunnille.

Kuntayhtymä raportoi kuukausittain jäsenkuntakohtaisesti toiminnan ja talouden toteutumisesta jäsenkunnille.

Alijäämän kattaminen

Perussopimuksessa tulee kuntalain 56 §:n mukaan sopia menettelystä, jolla kuntayhtymän alijäämä katetaan tilanteessa, jossa jäsenkunnat eivät ole hyväksyneet kuntalain 119 §:n 2 momentissa tarkoitettua sopimusta kuntayhtymän talouden tasapainottamisesta. Tarkoituksena on estää tilanteet, jossa jäsenkuntien erimielisyyden vuoksi kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä jää edelleen kattamatta, vaikka kuntayhtymässä on jo suoritettu kuntalain 119 §:ssä tarkoitettu arviointimenettely.

Kuntalain 119 §:ssä säädetään arviointimenettelystä kuntayhtymässä:

Jos kuntayhtymä ei ole kattanut kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 säädettyssä määräajassa, valtiovarainministeriö voi määrätä kuntayhtymää ja sen jäsenkuntia kuultuaan riippumattoman selvityshenkilön, jonka tehtävänä on laatia ehdotus kuntayhtymän talouden tasapainottamista koskevaksi kuntayhtymän ja jäsenkuntien väliseksi sopimukseksi. Selvityshenkilön tulee ehdotusta laatiessaan kuulla kunta- yhtymää ja jäsenkuntia.

Kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävän toimielimen ja jäsenkuntien valtuustojen on käsiteltävä 1 momentissa tarkoitettu selvityshenkilönehdotus sopimukseksi. Jäsenkunnat voivat hyväksyä sopimuksen 57 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla. Sopimus on annettava valtiovarainministeriölle tiedoksi.

Koska kunnille syntyy viimekätinen alijäämän kattamisvelvollisuus, olisi vastaavasti perusteltua mahdollistaa kuntayhtymän perussopimuksessa tilikaudella kertyneen ylijäämän tai osan siitä palauttaminen kuntayhtymän jäsenkunnille tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä.

Nykyisessä perussopimuksessa tämä on nimenomaisesti kielletty. (perussopimus 27 § 3 mom, viimeinen virke: "Jäsenkunnilta toimintavuoden aikana laskutetuista palvelujen hinnoista ei kuntayhtymän tilin päätöksen perusteella suoriteta jälkilaskutusta tai palautusta."

Käytännössä nykyisin mahdollista ylijäämää on pyritty ehkäisemään siten, että palveluhintoja on laskettu viimeistään tilikauden viimeisenä päivänä. Huomattavasti yksinkertaisempaa ja tarkempaa olisi kuitenkin tehdä mahdollinen palautuspäätös tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä

Muutosesitys:

Luku 6, 27 § 3 mom. (muutos ja lisäys nykyiseen muotoiluun ylliviivatulla ja lihavoidulla tekstillä):
Valtuusto vahvistaa vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä myytävien palvelujen hinnoitteluperusteet. Hallitus vahvistaa valtuuston hyväksymien perusteiden mukaan lasketut palvelujen hinnat. Hallituksen päätöksellä palvelujen hintoja voidaan muuttaa toimintavuoden aikana ja niin, että palvelujen hintoja korottava muutos voi tulla voimaan aikaisintaan ilmoitusta seuraavan toisen kuukauden alusta lukien. Jäsenkunnilta toimintavuoden aikana laskutuista palvelujen hinnoista ei kuntayhtymän tilinpäätöksen perusteella suoriteta jälkilaskutusta tai palautusta. **Tilinpäätöstä käsitellessään valtuusto voi päättää, että tilikauden ylijäämä tai osa siitä palautetaan jäsenkunnille niiden palvelujen käytön mukaisessa suhteessa.**

Luku 6, 38a § (uusi pykälä)

Alijäämän kattaminen

Mikäli jäsenkunnat eivät ole hyväksyneet kuntalain 119§:n 2 momentissa tarkoitettua selvityshenkilön tekemää ehdotusta alijäämien kattamisesta kuntalain 57 §:ssä säädetyllä tavalla, jäsenkunnat maksavat alijäämän kolmen viimeksi päättyneen tilikauden toteutuneiden palvelulaskutusten mukaisessa suhteessa seuraavan taloussuunnitelman vuosina vuotuisin tasaisin.

Perussopimuksen muuttamismenettelystä

Kuntalain 57 §:n 1 mom. mukaan perussopimusta voidaan muuttaa, jos vähintään kaksi kolmannelta jäsenkunnista sitä kannattaa ja niiden asukasluku on vähintään puolet jäsenkuntien yhteenlasketusta asukasluvusta.

Jäsenkuntien valtuustojen tulisi käsitellä perussopimuksen muutokset 30.11.2020 mennessä.

Oheismateriaalina tällä hetkellä voimassa oleva perussopimus.

VSSH:n hallituksen päätös muutosesityksistä liitteenä

Liite A 1; KH 9.11.2020

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto hyväksyy Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän perussopi-

muksen muutokset esitetyn mukaisesti.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.